

Direktivet om byggnaders energiprestanda

Infrastrukturdepartementet

2022-02-09

Dokumentbeteckning

COM(2021) 802

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (omarbetning)

Sammanfattning

Kommissionen föreslår att alla nya byggnader ska vara noll-emissionsbyggnader från 2030 och att alla, även befintliga, byggnader ska vara noll-emissionsbyggnader till 2050. Begreppet noll-emissionsbyggnad är nytt i direktivet.

Nya krav på miniminivåer för energiprestanda föreslås som även ska gälla det befintliga byggnadsbeståndet. Kraven ska uppnås genom renovering av de delar av det nationella byggnadsbeståndet som har sämst energiprestanda.

Kommissionen föreslår också krav på framtagande av nationella renoveringsplaner med nationella mål 2030, 2040 och 2050 för bland annat årlig renoveringstakt, energianvändning och minskning av växthusgaser samt åtgärder och styrmedel, inklusive finansiering, för att nå dessa mål.

Vidare föreslår kommissionen förändringar av hur byggnadsenergiklasserna ska fastställas, hur kostnadsoptimala nivåer för energiprestanda ska beräknas, ökade krav på infrastruktur för laddning av elfordon och nya krav för cykelparkeringar.

Regeringen välkomnar översynen av direktivet för att förbättra byggnaders energiprestanda och minska utsläppen av växthusgaser med visionen att uppnå nollutsläpp från byggnader till 2050.

Regeringen avser verka för ett regelverk som ger ökad flexibilitet för medlemsstaterna och tar hänsyn till nationella förutsättningar vad gäller energisystem, byggnadsbestånd och andra lokala förutsättningar. Detta för att

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 11 december 2019 presenterade Europeiska kommissionen meddelandet om den europeiska gröna given (Faktapromemoria 2019/20:FPM13). Meddelandet aviserade en rad kommande lagstiftningsförslag och strategier.

Våren 2021 antogs EU:s klimatlag, inklusive målet om att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990.

Den 14 juli 2021 presenterade kommissionen lagstiftningspaketet 'Fit for 55' som syftar till att genomföra den europeiska gröna given och uppnå EU:s skärpta klimatmål. Som en del av detta lagstiftningspaket presenterade kommissionen den 15 december 2021 ett förslag till revidering av direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD), som senast reviderades 2018.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med förslaget är att förbättra byggnaders energiprestanda och minska utsläppen av växthusgaser från byggnader, med visionen att uppnå nollutsläpp från byggnadsbeståndet till 2050. Hänsyn ska tas till lokala förutsättningar och klimat, inomhusklimat och kostnadseffektivitet.

1.2.1 Ny energiklassning och krav på minskade emissioner för nya och befintliga byggnader

Kommissionen föreslår att begreppet *noll-emissionsbyggnad* införs. En noll-emissionsbyggnad definieras enligt förslaget som en byggnad med mycket god energiprestanda och mycket lågt energibehov, där den låga mängden energi som krävs ska komma från produktion av förnybar energi på plats, förnybar energi från en lokal energigemenskap eller genom lokalt producerad förnybar fjärrvärme/fjärrkyla. Förslaget är en utökning jämfört med dagens begrepp *nära-nollenergibygnad* som definieras som en byggnad som har mycket hög energiprestanda där den energi som krävs i mycket hög grad bör tillföras i form av energi från förnybara energikällor, inklusive energi från förnybara energikällor som produceras på plats, eller i närheten.

Kraven på energiklassning föreslås harmoniseras mellan medlemsländerna med klasser från A till G. Klass A innebär att man måste uppnå noll-emissions-kraven och klass G ska bestå av de 15 procent sämsta byggnaderna nationellt. Övriga klasser ska medlemsstaterna fördela jämnt över skalan för energiprestanda. Kraven på innehåll i energideklarationerna utökas och fler byggnader omfattas av kraven.

Kommissionen föreslår även krav på att alla nya offentliga byggnader och byggnader som inte är bostäder ska vara noll-emissionsbyggnader till 2027 och att alla nya bostäder ska vara noll-emissionsbyggnader till 2030. För nya byggnader föreslås även att byggnadens påverkan på klimatet ska beräknas utifrån ett livscykelerspektiv och redovisas i form av en indikator.

Förslaget innehåller krav på att medlemsländer ska införa miniminivåer för energiprestanda för befintliga byggnader. Dessa ska enligt förslaget nås genom krav på renovering av de byggnader som har sämst energi- och klimatprestanda, enligt förslaget till ny klassificering. Enligt förslaget ska byggnader som inte är bostäder och som definieras som energiklass G uppnå energiklass F senast 2027 och energiklass E senast 2030. De bostäder som definieras som energiklass G ska uppnå energiklass F senast 2030 och energiklass E senast 2033. Tidigare har krav endast funnits vid nybyggnation och vid större renoveringar.

Krav för energiprestanda ska som minst utgå från kostnadsoptimala nivåer och hänsyn ska även tas till miljö- och hälsoeffekter.

1.2.2 Nationella renoveringsplaner, styrmedel och åtgärder

Kommissionen föreslår att i stället för långsiktiga renoveringsstrategier ska medlemsstaterna ta fram nationella renoveringsplaner som ska integreras i de nationella energi- och klimatplanerna. Renoveringsplanerna föreslås beskriva hur de krav som finns i direktivet ska uppnås och visionen om att alla byggnader ska vara noll-emissionsbyggnader till 2050 ska uppnås nationellt. Planerna föreslås innehålla nationella mål för 2030, 2040 och 2050 vad gäller bland annat årlig renoveringstakt, primär- och slutgiltig energianvändning och minskningen av växthusgaser från användning av energi i det nationella byggnadsbeståndet. Förslaget omfattar skärpta krav på medlemsstaterna att säkerställa att det finns ekonomiska styrmedel och åtgärder i form av finansiering och teknisk hjälp samt att de ska undanröja hinder och barriärer.

Kommissionen föreslår att medlemsstaterna ska möjliggöra för dem som vill använda så kallade byggnadsrenoveringspass. Passen föreslås fungera som en plan för hur fastighetsägare planerar att ställa om byggnaden till en noll-emissionsbyggnad genom olika renoveringssteg.

1.2.3 Laddinfrastruktur för elfordon och cykelparkering

Förslaget innehåller skärpta krav på installation och kabeldragning avseende laddinfrastruktur för elfordon samt krav på cykelparkeringsplatser. Medlemsstaterna föreslås även undanröja hinder och barriärer för installation av laddinfrastruktur vid bostäder med parkeringsplatser.

Förslaget innehåller ökade krav på datainsamling och informationsutbyte mellan aktörer, medlemsstaterna och EU, bland annat i form av krav på en nationell databas för information om byggnaders energiprestanda och ökad tillgänglighet till data från byggnaders olika kontrollsystem.

1.2.5 Övriga krav

Förslaget innehåller skärpta krav kopplade till klimatanpassning, inomhusklimat, brandsäkerhet, seismisk aktivitet och tillgänglighet för personer med funktionsvariation.

Förslaget innehåller också förbud mot stöd till fossila värmepannor och en möjlighet för medlemsstaterna att förbjuda användningen av fossila värmepannor i byggnader.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Kommissionens förslag har påverkan på plan- och bygglagstiftningen och regelverket om energideklarationer.

Vidare kan förslag om krav på laddinfrastruktur för elfordon medföra vissa behov av ändrad lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens förslag i direktivet om byggnaders energiprestanda kan medföra budgetära konsekvenser på nationell- och EU-nivå. Utgångspunkten är att eventuella kostnader som kommande förslag kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras inom befintliga ekonomiska ramar. Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar översynen av direktivet och ambitionen att förbättra byggnaders energiprestanda för att minska utsläppen av växthusgaser med visionen att uppnå nollutsläpp från byggnader till 2050.

Regeringen anser att översynen av direktivet, men även annan EU-lagstiftning med bäring på byggnaders energiprestanda till exempel lagstiftning om energieffektivisering och förnybar energi, bör inriktas på att göra lagstiftningen mer samstämmig, effektiv och ändamålsenlig. Överlappande eller motstridiga bestämmelser bör undvikas.

Regeringen avser verka för ett regelverk som ger ökad flexibilitet för medlemsstaterna och tar hänsyn till skilda nationella förutsättningar vad gäller energisystem, byggnadsbestånd och andra lokala förutsättningar. Detta för att energi- och klimatmålen ska kunna nås på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Regeringen anser att bestämmelser i direktivet, inklusive utformningen av definitionen av noll-emissionsbyggnad, ska bidra till teknikneutrala val av hållbara, fossilfria energislag och låga administrativa kostnader.

Regeringen anser vidare att renoveringar ska genomföras när det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart för att energi- och klimatmålen ska kunna nås på ett kostnadseffektivt sätt. Regeringen anser att det behövs ökad flexibilitet i hur kraven på renovering av det befintliga beståndet ställs och att medlemsstaterna ska ha ökad möjlighet att själva välja vilka byggnader som ska renoveras. Regeringen välkomnar förslaget om frivilliga byggnadsrenoveringspass som ett hjälpmedel i bedömningen. Regeringen anser vidare att all renovering som leder till förbättrad energiprestanda ska kunna tillgodoräknas, inte bara förbättringar i de sämsta energiklasserna.

Regeringen anser att regelverket behöver utformas utifrån hur minskade utsläpp från användning, renovering och produktion av byggnader kan främjas ur ett livscykelperspektiv.

Regeringen ser positivt på en ökad ambitionsnivå när det gäller laddinfrastruktur, särskilt vid nybyggnation och renoveringar. Utbyggnaden av laddinfrastruktur bör ske i sådan takt att tillgången till laddinfrastruktur inte blir ett hinder för elektrifieringen av transportsektorn. Krav på befintliga parkeringsplatser bör utformas med hänsyn till vad som är samhällsekonomiskt effektivt i förhållande till energi- och klimatmålen.

Regeringen stödjer förslaget om förbud mot stöd till fossila värmepannor och en möjlighet för medlemsstaterna att förbjuda användningen av fossila värmepannor i byggnader.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter om förslaget är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter om förslaget är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remissinstansernas synpunkter är ännu inte kända. Regeringen har remitterat förslaget med sista svarsdag 9 februari 2022.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget har rättslig grund i artikel 194(2) i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Direktivet antas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet med medbestämmande för Europaparlamentet. För beslut i ministerrådet krävs kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen bedömer att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Energi är ett område där EU och medlemsstaterna har delad kompetens och förslaget bygger vidare på befintlig EU-politik. Kommissionen menar att det finns ett behov av att uppdatera regelverket och kraven däri, för att uppnå de övergripande EU-målen om klimat och energi.

Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget respekterar subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer behandlas i rådsarbetsgruppen för energi.

4.2 Fackuttryck/termer

EED – Energy efficiency directive; Direktivet om energieffektivisering

EPBD – Energy performance in buildings directive; Direktivet om byggnaders energiprestanda

EU ETS – EU Emissions Trading System; Europeiska unionens system för handel med utsläppsrätter

FEUF – Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

MEPS – Minimum energy performance standards; Miniminivåer för energiprestanda

NEKP – Nationella energi- och klimatplaner

NZEB – Nearly-zero-energy building; Nära-nollenergibyggning

RED – Renewable energy directive; Direktivet om förnybar energi

ZEB – Zero -emission building; noll-emissionsbyggnad